

A talajok összetétele és a talajélőlények

BioTop_1

Az átlagos talaj megközelítőleg fele részben az ásványi anyagokból (homok-, iszap- és agyag-szemcsékből) áll, ezek között foglal helyet a talajélőlények szempontjából kulcsfontosságú „étető” víz és levegő. A szemcsék méretétől is függ ezek mennyisége, de átlagosan a szervesetlen ásványi alkotórészek 43-45%-ban, a víz 30-45%-ban, a levegő pedig 5-20%-ban alkotja az átlagos talajt. A talajban mindössze 2-7% mennyiségű a kulcsfontosságú szerves anyag.

A talajok alkotórészei

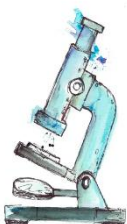
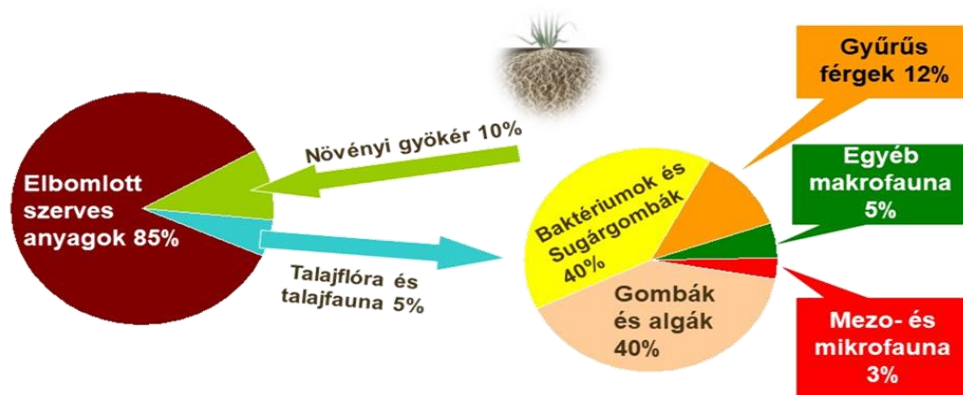
A felső, vékony, szerves anyagokban gazdagabb, **humuszos rész**, az „A szint”, a feltalaj. Nagyobb levegőzöttsége miatt az „A” feltalaj rendre a legaktívabb a talajbiológiai-biokémiai folyamatokban. Ez alatt csökkenő humusz-tartalmú átmeneti kisebb szervesanyag tartalmú réteg következik. A gyökerek lejuthatnak a „B”, **kilúgzási rétegbe** és onnan is képesek felhozni a hiányzó növényi tápelemeket. A „C” szint, az **alapkőzet** alatt a kőzetalkotó kövek, sziklás rész található.

Szilárd fázis

A talaj 5-7% mennyiségű szerves anyaga felosztható élőlényekre, azaz „még élő” szervezetekre, vagy már azok elhalt és átalakult, humuszosodott részeire. Az összes elhalt szerves anyagok mennyisége 85%, a növényi gyökerek mennyisége pedig átlagosan 10% a talajokban. A további élőlények ismét csak 5%-ban alkotják a növényekhez tartozó **talajflóra**-, és az állatokhoz sorolható **talajfauna** élőlényeket. A talajflóra baktériumai (átlagosan 5 mikron nagyságú szervezetek) nyálkaanyagokat (*mucigélt*) választanak ki; ezek olyan ragasztók, melyek védik a baktériumokat a kiszáradástól, de szükségesek a talaj morzsalékos állapotához és a jobb művelhetőséghez is. A mikroszkopikus gombák a fonalaikkal stabilizálják, tartják össze a kisebb nagyobb talajmorzsákat (az *aggregátumokat*).

A talajállatokat (faunát) méretük szerint osztályozzuk, mint **mikrofauna** (1-100mikrométer), **mezofauna** (100µm-2mm), **makrofauna** (2mm-2cm) és a további állatok a **megafauna** (2cm-nél nagyobb) élőlények.

A szemmel láthatóság határa általában a mezofauna 0,1-2mm nagysága. A 0,1 mm (100 mikronnál kisebb) paránylények már „csak” **mikroszkóp segítségével vizsgálhatók**.

TalajBio-top sorozat: Készült a „TALAJ ÉLETE” Figyelem-felkeltő kampány rendezvényéhez

Kiadja a Magyar Talajtani Társaság, Talajbiológiai Szakosztálya és az MTA DAB Talajbiológiai Munkabizottsága.

Felelős szerkesztő és készítette: **Bíró Borbála, Kotroczó Zsolt**

Mail: biro.borbala@gmail.com; kotroczo.zsolt@gmail.com